

– Vi kommer til å bli mange, mange tusen

Hun er leder for Holistisk Forbund, har 211 mål på Buøya på Helgelandskysten som skal bli nytt kurssted, driver Iliana Helhetsverksted i Oslo, er aksjonist, musiker, homofili- og kvinnesaksforkjemper, holder foredrag og tilbyr terapi. Men nå det er Holistisk Forbund vi skal snakke om. Først og fremst.

Av Eirik Svenke Solum

Holistisk Forbund presenterer seg selv ved å si at forbundet er en livssynsorganisasjon som vil fremme og ivareta individers og gruppers rett og mulighet til å søke og utøve sitt eget livssyn. Og at holisme innebærer en erkjennelse av at alt er forbundet og er en del av samme åndelig virkelighet. “Vi erkjenner at menneskers forståelse av verden og virkelighet er i forandring,” skriver de på www.holisme.no.

Den relativt ferske lederen for det ganske nyfødte forbundet er Inge Ås. Jeg foreslår at vi først sier litt om hvem hun er – hvilket ikke er så rent lite. Du har forresten kanskje sett henne på “brobyggerne” på tv, eller spillende på krystallboller på Alternativmessen, der hun ellers representerer sitt Iliana Helhetsverksted. Her driver hun med kurs og foredrag innen livsveiledning, healing, selvutvikling, meditasjon, NLP og etikk- og klientbehandling. Men opprinnelig er Inge grafiker. Dessuten har hun vært aktiv i den radikale delen av lesbiske bevegelsen, hvor hun holdt på å bli ekskludert i 1974 etter en stor aksjon på et dragshow.

Som søttenåring ble Inge Ås arrestert ved Mardølafossen, den første sivilulydighet-aksjonen i Norge. Sammen med Arne Næss og mange

andre skulle Inge hindre at denne fossen, med Nord-Europas høyeste fall, skulle utbygges. Hun samlet inn penger og dro med seg folk i en leid buss for å redde fossen. Som én av hundre ble hun båret bort og arrestert av politiet. Alle fikk de bot, men Inge ville ikke betale. Hun forteller hvordan politiet sendte trusselbrev, knuste et vindu i leiligheten hennes og truet henne.

– Men jeg slapp å betale. Det var fordi jeg sendte med trusselbrevet jeg hadde fått fra politimesteren. Jeg ble frikjent på grunn av saksbehandlingen, sier Inge og forteller om sin aksjonist-bakgrunn, om kamp for sigøynere, et sted å være for alkoholikere, om naturvern og økologi. Og om den gang hun var med på å okkupere Aschehoug-direktørens kontor fordi han hadde gitt ut en kjønnsdiskriminerende og sexistisk bok.

I 2003 er det litt andre aspekter ved det aksjonistiske som opptar Inge Ås. Blant annet har hun i tillegg til sin bolig og sitt kurssted på Lilleaker i Oslo fått tak i 211 mål på Buøya på Helgelandskysten, som er i ferd med å bli et fantastisk kurssted. Nok å gjøre.

– *For mange kan det kanskje være vanskelig å se sammenhengen mellom din anarkistiske aksjonistbakgrunn og*

det du nå driver med; healingverksted, åndelighet og Holistisk Forbund?

– For meg har det vært en rett linje, selv om jeg har gjort veldig mange ting. Svært tidlig ønsket jeg å være en medskaper i verden. Det vil si at hvis jeg syntes noe var urettferdig på skolen da jeg var barn, så sa jeg ifra selv om jeg ble sendt til rektor. Og jeg ble støttet hjemme, kanskje til forskjell fra mange andre barn. Jeg fikk ikke kjeft. Når jeg opponerte mot noe mine foreldre syntes det var vettugt å opponere mot. Dessuten fikk jeg med meg en sterk følelse av at alle mennesker er likeverdige. Jeg hadde en veldig likestillingsorientert far. Både min mor og far ga meg en opplevelse av at verden er min, og det er uvanlig for ei jente. Jeg lærte at det var nyttig å kjempe og at det ikke gjør noe å bli motarbeidet. Det hefter ikke ved meg når andre kaller meg dum selv om jeg kan bli såret av motgang, men jeg tror jeg har forstått skillet mellom person og sak.

– Hva gjør du hvis du begynner å tenke at du kanskje tar feil, og at den du er uenig med har rett?

– Jeg har en stor porsjon tvil i meg, svarer Inge kontant og fortelle at hun har en tendens til å ta alvorlig også de anklager som bare er gjort utfra et ønske om å stoppe henne.

– For selv om det er urettferdig, så er det ikke tilfeldig hva folk sier. Men denne evnen tror jeg ofte er for stor hos kvinner. Egentlig skulle jeg hatt mindre av den. Men kommer kritikk på en skikkelig måte, så mener jeg at jeg er rask til å gjøre noe med det.

En ny livssynsorganisasjon

– Jeg startet vel ikke egentlig med å ville være leder i et et holistisk forbund. Det startet med at Øyvind Solum ba meg stille som representant for Alternativt Nettverk i Samarbeidsrådet for Tros- og livssyns-samfunn. Så det var ikke i mine tanker å bli leder, men da jeg så hva dette innebar, sa jeg at jeg kunne tenke meg å prøve, at det kunne virke interessant. Jeg skjønte viktigheten av at det jeg stod for burde bli representert flere steder.

I Samarbeidsrådet var det slik at det Øyvind stod for hadde sin plass litt fordi folk fant det naturlig siden han var initiativtaker. Men da det gikk videre til meg, og jeg ikke har noe med Alternativt Nettverk å gjøre, så kom idéen om at dette burde organiseres på en mer demokratisk måte. Og at det var ganske naturlig at vi får vår egen livssynsorganisasjon.

– Som veldig mange andre er jo jeg utmeldt av statskirka. Jeg meldte meg ut som femtenåring, etter å ha lest Bibelen utallige ganger. Deretter ble jeg og veldig mange andre innmeldt igjen etter en såkalt datafeil. Så det er nok mange som bør undersøke om de er medlem selv om de tror de ikke er det. For meg betyr dette at jeg i mange år av mitt liv har bidratt med penger gjennom stat- og kommunetilskudd, til å drive statskirka i Oslo.

– Det dreier seg om penger?

– Tilskuddsordningene til organisasjoner var iallfall en av de første sakene som kom opp i Samarbeidsrådet, mens jeg satt der. Jeg skrev en artikkel blant annet om dette. Jeg vet at det i holistiske sammenhenger har vært litt tabu med penger, men det er faktisk sånn i et

samfunn at vi putter penger i en felles pott, som skal gå tilbake igjen til felleskapet. Men det er en del av felleskapet som ikke har fått noe av denne potten. Jeg har vært med på mange underskuddsforetak i mitt liv, men muligheten for å lage noe som et tidspunkt kan få en sunn økonomi, var et tileggsargument her.

– *Andre ting?*

– Selvfølgelig. Hvis man er barn i skolen, i dette KRL-faget, så vil man få innblikk i de fire største mastodont-religionene, i de første årene av skolegangen. Senere kommer man inn på litt annet, mens man først i 10. klasse får høre at det visstnok er andre som tror noe annet. Blant annet at man kan erfare det åndelige eller at alt henger sammen, og at dette er tanker som har røtter langt tilbake i flere tradisjoner.

– Dette er et opplegg jeg mener ikke er riktig. Jeg har alltid vært opptatt av å være med på det som skaper konkrete forandringer i verden – ikke bare indre forandringer. Det å skape en organisasjon er som å bygge stein på stein. Først å lage en grunnmur, så et hus oppå det. Etter hvert skal huset innredes slik at det er funksjonelt for de som skal bo i det. Så skal det være et hus folk kan inviteres til. Og så skal det være et hus folk kan gå ut fra, sånn at folk føler de har et sted de kommer fra – når de for eksempel går inn i dialogarbeid eller inn i andre organisasjoner for å si “dette mener jeg”. Det er noe helt annet enn å gå inn i et samarbeidsprosjekt og si “hei, jeg heter Inge Ås og jeg mener at alt henger sammen”. Å representere Holistisk Forbund som har en stor medlemsmasse, og presentere det vi

synes er viktig, skaper en helt annen situasjon.

– *Hvem er det egentlig dette er et forbund for?*

– I dette ligger den største kritikken mot oss. Og det er nyttig å høre på kritikere. Ofte påpeker de noe som kan være viktig å se på. Etter stiftelsesritualet hadde vi alternativ teolog Jone Salomonsen og advokat og antroposof Cato Schiøtz til å utfordre oss. Og en av de tingene som ble sagt var nettopp dette; hvem er dere og skal dere favne alle? Jeg skjønner at det går an å se det slik. Men ser man på formålsparagrafen til f. eks. Human-Etisk Forbund, så er den tynnere og mindre presis enn vår. Grunntesen til Den norske kirke er også noe som i praksis spriker i hundre retninger. Det samme med buddhistene. Så den formålsparagrafen vi har og det vi favner av livssyn, er ikke noe mindre presist enn andre.

– *Men hva med de som ikke forbinder så mye med “holisme” og ikke har noe klart blide av hvem dere er?*

– Da må vi selvfølgelig forklare...

– *Hva sier du da?*

– At vi er et forbund for enkeltmennesker som tror at alt i universet henger sammen. Og at det åndelige er en del av denne helheten. Dette skiller oss fra humanetikerne. De bruker ikke ordet åndelig, men det vil andre religiøse grupper kunne bruke. Det som skiller oss fra disse er at vi sier at det åndelige kan erfares. At dette kan erfares på forskjellige måter av forskjellige mennesker. Vi sier ikke bare at det er greit at det er slik, men også

ønskelig. Det gir mangfold og et positivt grunnlag for utveksling.

Og slik er det jo for alle organisasjoner; alle medlemene har sitt eget syn på hvordan plattformen for organisasjonen passer inn i deres liv. Kristne plukker jo helt spesifikke elementer ut som de kaller kristendommen. Og de fleste som er medlem av Den norske kirke aner jo ikke at de gjennom medlemskapet sitt sier ja til tre hoved-teser: At mennesket er født syndig, at det finnes en ond kraft som heter Satan som er ute etter å ta sjelen våre, og at alle rundt om i verden som ikke møter denne Kristus blir dømt og går til helvete.

Dette er sterke saker og jeg vet at det er mange jeg kjenner som kaller seg kristne som ikke aner hva kirka har stått for og hvilken organisasjon de egentlig er medlem av. Jeg sier ikke at alle disse egentlig hører hjemme i Holistisk Forbund, men en del gjør kanskje det. Hvis de virkelig går inn i sin egen tro så kan det vise seg at de kanskje har mer samfunnsengasjement eller er åpne for at det finnes flere måter å erfare det åndelige på. Blant humanetikerne finnes det en stor gruppe som kaller seg "undrende". De vil passe veldig godt hos oss! Mange humanetikere vil overhode ikke kalle seg ateister, selv

Alternativmedisin

– "Holisme" er et stort ord: Helhet. Så når vi skal snakke om dette, så må vi trekke ut deler av helheten. Grunnen til at noe må framheves, er at dette ofte kan være ting som glemmes i andre sammenhenger. Bakgrunnen for at vi f.eks snakker om at alternativmedisin er viktig, er at skolemedisinen har tatt makten over hele helsevesenet. Hvis det

på et eller annet tidspunkt hadde vært slik at vi bare hadde hatt urtemedisin og ikke fikk lov til å operere, da ville kanskje det å operere være en av våre kampsaker. Det å velge ut noen av disse delene er å ta noen politiske valg.

– *Men alternativmedisin er viktig?*

– Ja, mange av de alternative måtene å diagnostisere sykdom og ubalanse på har ofte har blitt lagt i en sekk med merkelappen "new age/ tullball" på, selv om mange av disse metodene har røtter i helt egne tradisjoner som ikke har noe med hverandre å gjøre. Det vi forfekter er at skolemedisinen og alternativmedisinen skal samarbeide. At alternativmedisinen skal få muligheten til å lage fagforbund, etiske regelverk og rom nok til å bli seriøs. Disse tingene er jo ikke noe som skolemedisinen eier. Dette er ting vi ønsker på alle plan, men det er mange som ikke vil at skolemedisinen skal har kontroll med komplementær medisin. Vi mener at dette er falske skillelinjer. I Østerrike lærer man akupunktur i legestudiet, i Tyskland lærer man holistisk medisin innen legestudiet. I Kina har man urter. Så det skillet vi har i Norge er spesielt. Det viktige er å se på hva det faktisk er som hjelper folk. Vi er ikke for noe monopol på noe plan, enten det er helse-, terapeut- eller trosplanet.

– *Men bør det være noen form for kontroll på f.eks helseplanet?*

– Det er jeg litt usikker på. Jeg er ikke så glad i kontroll på noe plan. Jeg har en innbitt tro på at folks vett vokser med dialog og informasjon. Jeg tror vi trenger at det legges til rette for mer dialog, fagutveksling og flere fagforbund. Flere seminarer og konferanser.

Det med trygderefusjon er likevel en nøtt å knekke. Men jeg har ikke sans for det som mange i EU går inn for; at retninger som har mer enn tre års utdanning er ok. For vi vet at det blant healere finnes fantastiske naturtalenter. Å forby dette er litt absurd, særlig når det er veldokumentert at healing ikke har skadevirkninger.

– Men kritikken går vel like mye på at det ikke holder med sunt vett når man skal sette seg inn i et komplisert vitenskapelig felt og en jungel av metoder, terapiformer og større eller mindre grad av god dokumentasjon. Mange mener at det kan være en litt for stor oppgave for en alvorlig syk person selv å orientere seg i alt dette. Selv om det ikke er fysisk skadelig så kan man ha kastet bort veldig mye penger og enda mer kostbar tid på noe som ikke hjalp og derfor absolutt var skadelig i praksis?

– Det eneste man kan gjøre med det, mener jeg, er å få åpen snakk om dette. Hvis det hadde vært slik at alt innenfor skolemedisinen hadde vært dokumentert, så ville det vært noe annet. Men vi vet at f.eks østrogen for kvinner i overgangsalderen har påført millioner av kvinner beinskjørhet, brystkreft og annet. Og på Radiumhospitalet så underskriver dødssyke mennesker på avtaler hvor de er med på å eksperimentere fram noe som foreløpig ikke er dokumentert. Hvis det hadde vært slik at all skolemedisin hadde vært dokumentert, på en slik måte av vi erfaringsmessig vet hva som er ettervirkninger og alt sammen, så kunne vi diskuterte. Men det er ikke slik. Både skolemedisin og alternativmedisin jobber med ting vi har erfaring med at fungerer bra, og vi jobber samtidig eksperimentelt. Spørsmålet blir hvor

faregrensen ligger. Det er viktig at ikke hvem som helst stikker nåler i hverandre. Men det er ikke farlig å legge hånda på noen. Faren ligger i såfall i pengene. Da er vi isåfall over på etikk. Jeg har lenge ønsket en diskusjon rundt etikk og healing.

– Noe annet som kunne vært politiske saker for Holistisk Forbund?

– Vi kunne også tatt tak i trålere på kysten som ødelegger korallrev. Eller sprøyting med giftstoffer som får konsekvenser for drikke- og grunnvannet. Viktigheten av selvutvikling er sentralt for oss. Dette er ting som er vedtatt på landsmøtet vårt. Dessuten støtter vi FN's menneskerettigheter. Det er kanskje ingen overraskelse, men Amnesty International kan være en naturlig samarbeidspartner. Ellers anbefaler jeg folk å kikke på The Earth Charter, som man kan klikke seg fram til fra vår hjemmeside (<http://www.holisme.no>). I begge disse er det mye om ansvar, rettigheter og økologi.

Hvor vi kommer til å stå i forhold til religionskritikk, er ikke klart ennå. Vi har sagt at vi skiller mellom religion og åndelighet fordi vi ikke vil være en sekt og heller ikke et trossamfunn. Jeg oppfattet landsmøtet slik at det er en negativ holdning til misjonering. Det vil si at vi ikke er ute etter å presse folk inn i den holistiske hær. Men vi tror at det finnes veldig mange mennesker med et holistisk livssyn. Først og fremst lager vi nå et talerør for disse menneskene. Utfra det må vi også gå ut og snakke om hva et holistisk livssyn er, slik at folk kan kjenne seg igjen. Men vi har ikke noe mål om at Norge skal være et holistisk land innen 2010, eller noe sånt. Men

mangfold er noe positivt som handler om det å respektere det som er annerledes enn seg selv. For meg er det ønskelig at det lever kristne, muslimer, buddhister og folk med et holistisk livssyn side om side.

– *Så selv om du ikke kan fordra de tre hovedtesene til kristendommen, så synes du det er fint at de eksisterer?*

– Jeg vet ikke om jeg synes det er fint at de eksisterer, men jeg vil kjempe for retten til at mennesket kan mene det de mener. Men Holistisk Forbund har ikke fått en religionspolitisk plattform ennå. Det har å gjøre med hvilken holdning vi velger å ha til at noen religioner har teser som gjør at de undertrykker folk. På dette området står det igjen en diskusjon for Holistisk Forbund.

Frihet

– Personlig skulle jeg ønske meg at Holistisk Forbund skulle kunne uttale seg helt klart for frihet innenfor seksuell legning, for eksempel. Grunnen til det er jo at jeg har erfaring på det området, men også at dette ville skille oss positivt fra en del kristne grupperinger. Ettersom tiden går håper jeg at vi vil kunne uttale oss aktivt for en del ting og aktivt mot kvinneundertrykking. Det siste er også en ting jeg ikke kan se hører hjemme i holisme.

Jeg vet at Røde Kors har hatt et prosjekt hvor de har intervjuet avhoppere, som enten har meldt seg ut eller blitt kastet ut av det Røde Kors kaller “lukkede religiøse miljøer”. De har funnet ut at det er en del fellesnevner, og en av disse er at hvis man spør dem om hva de mener selv, så er det som om de ikke har den muskelen. De har blitt fratatt evenen

til å danne seg sine egne standpunkter og det mener jeg er et overgrep.

– *Hva med religiøse skoler?*

– Personlig er jeg kritisk til religiøse barneskoler, selv om Holistisk Forbund ikke har tatt stilling til det. Når et barn er oppvokst i en livssynsmessig dogmatisk familie og heller ikke møter andre ute i samfunnet som tenker annerledes, så mener jeg at det ikke gir barnet en godt grunnlag for å leve i et flerkulturelt samfunn. Barn må møte andre barn som mener ulike ting, helt fra de er små. Før Holistisk Forbund ble dannet, da jeg satt i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn for Alternativt Nettverk, så skulle vi sende inn høring i forbindelse med KRL-faget. Da kritiserte vi at holistisk tankegang først kom inn i tiende klasse. Fordi evnen til å tenke selv burde være representert allerede i første klasse.

– *Hva skal til får at man passer inn som medlem i Holistisk Forbund?*

– Ikke mer enn at du er enig i formålsparagrafen vår. Over tid vil sikkert vi få mange forskjellige medlemmer, som andre organisasjoner: Noen vil være passive, andre vi følge med litt mer, og noen vil være mer aktive i organisasjonen.

– *Noe målsetninger om antall medlemmer framover?*

– Innen 1. april må vi ha 500 revisorgodkjente medlemmer for å få godkjenning. Det har vi nå. Jeg tror at dette kommer til å rulle etter det, enten vi får ja til godkjenning eller en diskusjon om hvorfor vi ikke blir godkjent. Vi vil få litt mer

mediaoppmerksomhet. Men er vi ikke litt aksjonistiske og rykker ut med saker så er det vanskelig å få oppmerksomhet, men vi vil først prioritere å bygge organisasjonen framfor å gjøre mediastunts.

I styret skal vi ha et handlingsplan-møte hvor vi har organisert prioriteringene våre i fem hovedbolker. Dessuten har vi et mål null. Det er fordi vi mener vi må ha et mål som kaller på det ukjente. Det var vi veldig fornøyd med! Vi kommer til å være opptatt av å ikke bare bruke intellektet på seminarer og ritualsamlinger, men også meditative metoder og et blikk innover. Når handlingsplanen er vedtatt, så kommer vi til å sende ballen videre til lokallagene. I vedtektene våre er det ingen stramme retningslinjer for hva de skal gjøre, men en åpenhet i forhold til at de kan ta initiativ til egne aktiviteter.

“New Age” i media

– En stor del av befolkningen her i landet ser vel på kirka og religion som noe som ikke berører dem personlig i så stor grad. De ser på new age-ere på tv, og synes dere søte eller skrudde og litt morsomme, men selv så bryr deg seg ikke så mye utover det?

– Det med media er vanskelig. Enhver bevegelse får motbør fra media. Av en eller annen merkelig grunn virker media overveiende konserverende. Det er rart siden de sier de er så opptatt av nyheter. Kvinnebevegelsen i søttiåra møtte en stor front i media. Attac har blitt spådd en tidlig død nesten før de er startet. Og når det gjelder New Age – “ny tid” – som egentlig er et fantastisk begrep, så møter dette mye av det samme. Når det kommer nye ideer, så skapes det et

skremmebilde. Media trekker ut det de tror folk er mest redd for, så presenteres dette ofte med et ferniss av at dette enten er dumt eller farlig. Når Holistisk Forbund da kommer på banen nå, så blir vi kanskje konfrontert med dette skremmebildet, som ingen står inne får.

Samarbeidsrådet

– Jeg vet du ville si litt mer om hva Holistisk Forbund gjør i Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn...

– Ja, det er jeg og Katrine Stenberg som sitter der nå. Jeg jobber med det utvalget som ser på skillet mellom stat og kirke. Katrine sitter i det som jobber med dialoggrupper. Samarbeidsrådet arrangerer en del seminarer hvor man kan melde seg på, så blir man satt i grupper med folk med andre livssyn. Og selv om man ikke føler man har så sterkt livssyn, så kan dette endre seg mye i en dialoggruppe med folk med helt andre livssyn. Det er å utvikle en bevissthet omkring sitt eget livssyn, og det er absolutt noe vi vil oppfordre våre medlemmer til å delta i. Et annet seminar Samarbeidsrådet har arrangert, var et seminar om sorg i det offentlige rom – både i iforbindelse med drapet på Benjamin Hermansen og 11. september. Også i en slik sammenheng er det viktig å presentere Holistisk Forbund.

Ritualer

Holistisk Forbund har for lengst bestemt at nye ritualer kommer til å være av de første postene på programmet, når den viktigste delen av organisasjonsbyggingen og den eventuelle godkjenningen som livssynsorganisasjon er gjort.

– Det første vi ønsker å gjøre noe med er holistiske konfirmasjoner og begravelser. Ritualer er viktig både i forhold til medlemmene men også i forhold til at det er en måte å komme ut på. I Oslo og Tromsø er det planer om å sette igang en prøveordning for konfirmasjoner allerede til våren – eller hvis det ikke går, til høsten igjen. I Tromsø går de ut til skolene og snakker med ungdom om hva de ønsker seg av en konfirmasjon. Noe liknende foregår i Oslo. Vi tenker oss at vi kan starte med å lage et rituale før vi kan få istand konfirmasjonsforberedelse over mange kvelder i forkant. Det vil kreve ekstra ressurser som krever litt lengre planlegging.

– *Selv om dette ikke er bestemt ennå, kan du likevel si noe om hva en holistisk konfirmasjon kan inneholde?*

– Holistisk Forbund kan nok ikke lage en forberedelse som ikke inkluderer egne erfaringer. Det vil si at vår konfirmasjon også må være opplevelsorientert – det å se innover i seg selv. Idéen er å lage en opplæring av lærerne, slik at alle får et felles fundament. Men jeg kan tenke meg at noe sånt som å sitte ute en natt alene, kunne vært interessant. Noen snakker om svettehytte... Det å bli satt i en naturkontekst med en opplevelse av å være seg selv og at man kan inkludere noe rituel, som riktignok kommer fra andre kulturer, men som viser noe av mangfoldet, er spennende. Det at vi ikke velger én retning, men at det presenteres som mulige måter å se på verden.

– *Hva med begravelser?*

– Det er en større jobb som kommer til å ta tid. Men vi regner med å komme på banen relativt fort. Det å tilby noen som

kan hjelpe til å tenke rundt det med begravelse, å holde tale blant annet, kan være en start. Etter norsk lov så må man graves på det som nå kalles en gravlund – det heter ikke lenger kirkegård. Det er fordi gravlundene er for alle tros- og livssynsgrupper. Selv om jødene og enkelte muslimske grupper har sine egne steder, uten at vi med det første har tenkt i samme retning. Det er nå også lov å spre sin aske noen steder, så noen kommer nok til å gjøre det. Men de fleste kommer nok til å bruke en gravlund, enten med begravelse eller urne. Da blir det bygget man skal bruke til ritualet – kapellet – noe vi må komme på bane og avsymbolisere eller flersymbolisere, slik at det ikke bare er én dominant retning som råder der. Nylig fikk jeg en henvendelse fra en arkitektstudent som ville lage hovedoppgave om et slikt bygg. Han spurte hva som var viktig for oss, enten det gjelder materialvalg eller bruk av rommet ellers. Og dette er jo ikke noe vi har diskutert, så jeg måtte jo bare svare ut fra hva jeg tror. Og jeg vil mene at elementene vil være viktig for våre medlemmer – vann, ild, luft og vann. Og det å ha et fleksibelt rom som hvor man både kan være i sirkel eller samles på andre måter. Det å ha et senter kan være viktig.

Per idag er det viktig for oss å få innspill fra folk. Vi er igang med en idébank hvor vi samler det vi får inn. Mange har vært med på å lage alternative ritualer allerede

– *Til slutt; hva betyr “det åndelige” for deg?*

– For meg personlig har ordet “altet” vært en nyttig ord å bruke. Det inneholder alt, men er likevel noe man kan snakke om. Jeg har alltid hatt et

livssyn hvor jeg opplever alt som iboende i alt. Når jeg begynte å lese kvantefysikk og leste at da man sprengte ett atom i universet, så ble hele universet forandret, så var det noe som ga mening. For meg er egentlig alt ånd. Samtidig er det forskjellige “riker”: Det materielle, det emosjonelle, og tankenes rike. Det finnes enda flere verdener som kan kalles det åndelige eller det spirituelle eller det indre eller det overnaturlige. I mitt liv har jeg forsøkt å undersøke de forskjellige verdenene. Det vil for eksempel si at jeg har erfart hvordan man kanalisere. Det har jeg gjort på forskjellige måter, enten det er fra en blomst, en aura, fra lufta eller hva det nå er. Jeg har funnet ut at det går an å samarbeide med energier. At det går an å gi disse energiene form. Jeg skjønner at mennesker snakker om hjelpere som mennesker eller dyr, men jeg tror dette er en form som vi gir energiene. At vi er gude- og åndeprodusenter. Dette er fordi vår fantasi er relativt begrenset og vi gjør det av praktiske grunner. Mye har vi ikke sanser til å sanse. Vi er vesener som oversetter det uformelige inn i det formelige. Der er vi medskapere. Det vi oversetter det åndelige igjennom er ikke det samme som energien vi kommuniserer med. Derfor vil det bli så mange former. Og derfor vil noen få engler, andre mennesker, kloke menn – eller kloke kvinner. Men de religiøse tradisjonene som opererer med guidehierarkier er ikke min greie, selv om jeg kan forstå det. Dette er også det åndelige i en gitt form. Men det som gir mening for den enkelte, gir mening. Og det er viktig, sier Inge Ås før hun kommer inn på alle de verktøyene og tradisjonene som finnes for å åpne seg for “åndelige erfaringer” og “energiunivers”.

Men har du lest helt hit, så er kanskje tiden moden for å lære mer om både Holistisk Forbund og holisme. Jeg foreslår at du titter på:

*Internett: www.holisme.no eller kontakter **Holistisk Forbund**, v/ sekretær Kathrine Stenberg, Drammensvn. 54A , 0271 Oslo, tlf 924 67 966.*